

Alueraportti, Pohjois-Karjala

Pk-yrity sbarometri

syksy

2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010
2010

ESIPUHE

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2010 Pk-yritysbarometri perustuu 3900 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä. Barometrin kyky ennakoita talouden suhdannekäänteitä on ollut varsin hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitustilannetta, kasvuhakuisuutta sekä potentiaalisia omistajanvaihdoksia. Syksyn barometrissa on kysytty myös yritysten kehittämistarpeista ja kehittämisen esteistä.

Edelleen on ajankohtaista selvittää yritysten maksuvalmiustilannetta ja luottomarkkinoiden toimivuutta. Kuinka pk-yritykset ovat sopeuttaneet toimintaansa talouskriisissä ja ovatko tarpeet sopeuttamistoimille poistuneet? Kuinka korkealle ovat odotukset nousseetkaan syvän pudotuksen jälkeen?

Helsingissä 7.9.2010

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Kalle J. Korhonen
alivaltiosihteeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	3
1 Johdanto.....	4
1.1 Barometri.....	4
1.2 Aineisto.....	5
2 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset.....	6
3 Yritykset ja työllisyys.....	7
4 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	8
4.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	8
4.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
5 PK-Yritysten kehittämistarpeet.....	10
6 PK-Yritysten kehittämisen pahimmat esteet.....	11
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi.....	14
8 Elinkeinoilmasto.....	15
9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	17
10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus.....	19
12 Maksuvaikeudet ja -järjestelyt.....	21
Pk-yritysbarometrin aluejako.....	23
Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot.....	24
Finnvera Oyj:n ja aluekonttoreiden yhteystiedot.....	25
Työ- ja elinkeinoministeriön ja ely-keskusten yhteystiedot.....	26

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä nyt 40 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 7 prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen hieman heikkommat, kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella nyt yhtä suuri kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa selvästi korkeammalla tasolla kuin keväällä 2010 (saldoluku tuolloin 7%). Myös koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2010 henkilökunnan määrän saldoluku oli 12 %. Koko maan pk-yrityksistä 39 prosenttia ja alueella 29 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi 7 prosenttia koko maan ja 4 prosenttia alueen pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

Kehittämisen esteet. Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat yleiseen suhdanteeseen / taloustilanteeseen sekä kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Yleinen suhdanne / taloustilanne sekä resurssitekijät koetaan puolestaan suurimmiksi kehittämisen esteiksi koko maassa keskimäärin. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 7 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Vakuuksien puute on pahimpana esteenä 56 prosentilla, rahoituksen saatavuus 33 prosentilla ja rahoituksen hinta 11 prosentilla. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Rahoitus. Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä 25 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana ja koko maassa näin oli tehnyt 30 prosenttia. Koko maassa toimivista pk-yrityksistä noin joka neljäs (24%) aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Alueella rahoitusta aikoo ottaa 22 prosenttia. Finnveran suhdannelainaa / -takausta aikoo näistä yrityksistä hakea koko maan osalta 27 prosenttia ja alueella noin neljäsosa. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle pidetään alueella rahoituksen ottamista koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin ja -laajennusinvestointeihin. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (67%) tai Finnverasta (33%).

Maksuvaikeudet ja -järjestelyt. Vajaa viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Yli puolet koko maan ja vajaa puolet alueen pk-yrityksistä lisäksi ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Asiakkailta / kumppaneilla on ollut harvemmin maksuvaikeuksia Pohjois-Karjalassa kuin koko maassa keskimäärin. Kymmenesosa koko maan ja 7 prosenttia alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että maksujärjestelyihin on ollut tarvetta verottajan kanssa viimeisen kuuden kuukauden aikana. Alueella on hieman harvemmin ollut tarvetta maksujärjestelyille verottajan kanssa kuin koko maassa keskimäärin.

1 JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset (alle 250 henkilöä työllistävät) pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2008 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti.

Vastaajajoukko on 3900 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä. Aineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä heinä-elokuussa 2010. Seuraavalla sivulla on esitelty taustatietojakaumia alueen haastatelluista yrityksistä. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen, tutkimuspäällikkö Katri Ahtiainen sekä tutkimuskoordinaattorit Tiina Similä sekä Anssi Mäkelä. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Harri Hietala, Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen sekä työ- ja elinkeinoministeriössä neuvotteleva virkamies Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti lopussa olevan kartan mukaista maakuntajakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle.
- 3) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettujen prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % \Rightarrow saldoluku = +30

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakamaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

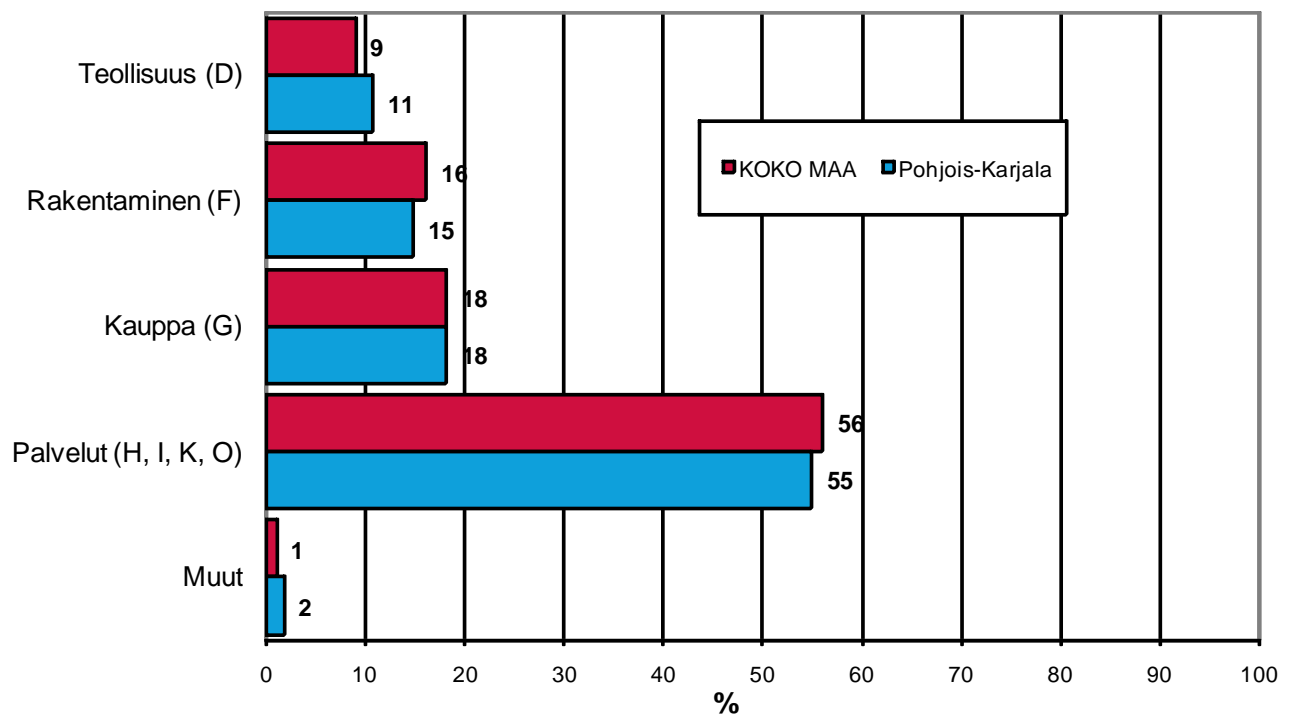
Taulukko 1: Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä.

		n=	%
ALUE	POHJOIS-KARJALA	160	3
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus	31	19
	Rakentaminen	14	9
	Kauppa	28	18
	Palvelut	87	54
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	100	63
	5 - 9 henkilöä	33	21
	10 - 19 henkilöä	14	9
	20 - 49 henkilöä	10	6
	50+ henkilöä	3	2
LIIVEVAIHTO VUONNA 2009	Alle 0,20 milj. euroa	73	46
	0,20 - 0,49 milj. euroa	32	20
	0,50 - 1,49 milj. euroa	32	20
	1,50+ milj. euroa	23	14
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	8	5
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	57	38
	Pyrkii säilyttämään asemansa	56	37
	Ei kasvutavoitetta	28	19
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	1
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	114	76
	Kyllä	37	25
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1989	51	32
	1990 - 1999	48	30
	2000 - 2004	27	17
	2005 -	34	21
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	142	90
	Palkattu toimitusjohtaja	12	8
	Muu	4	3

2 POHJOIS-KARJALAN JA KOKO MAAN YRITYKSET

Suomessa oli 263 001 yritystä vuonna 2008.¹ Näistä yrityksistä 6 616 toimi Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalassa on rakennusalan ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti jonkin verran vähemmän ja teollisuuden alan yrityksiä suhteellisesti hiukan enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2008) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3 YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

Pohjois-Karjalan maakunnassa työskenteli vuonna 2009 noin 65 000 työntekijää². Työttömyysaste oli vuonna 2009 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 8,2 % ja Pohjois-Karjalassa 13,0 %.

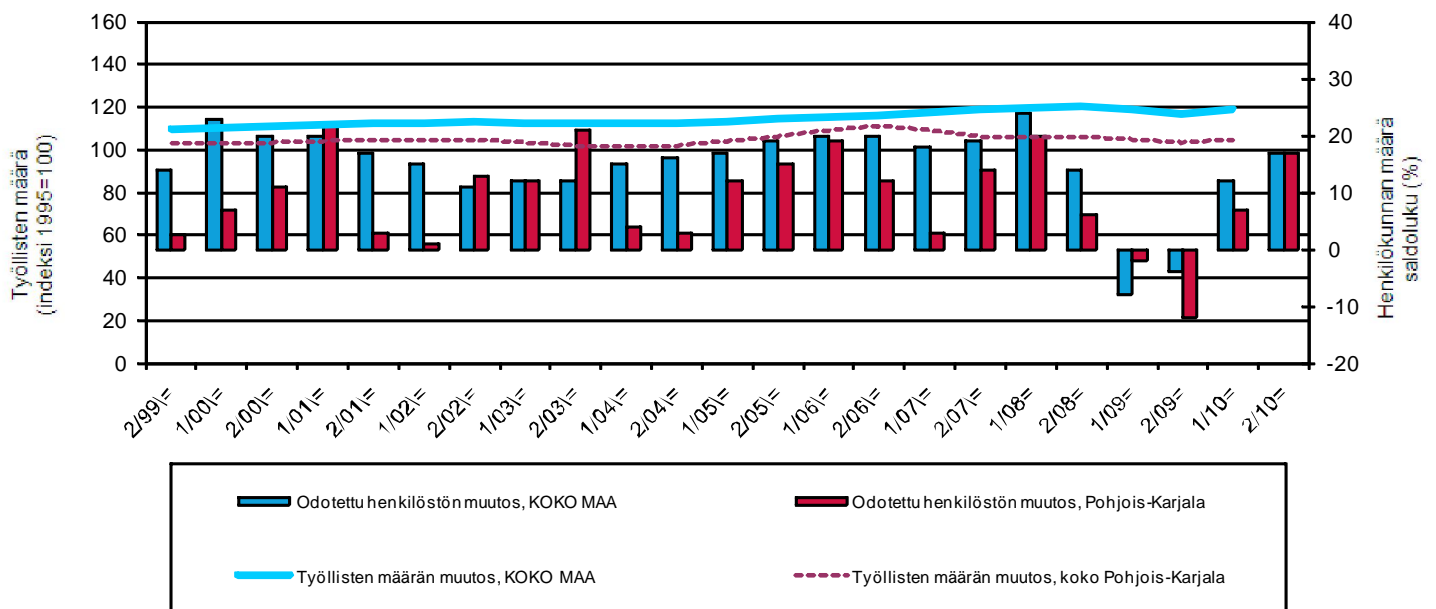
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	24	69	7	17
Pohjois-Karjala	20	77	3	17

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella nyt yhtä suuri kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa selvästi korkeammalla tasolla kuin keväällä 2010 (saldoluku tuolloin 7%). Myös koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2010 henkilökunnan määrän saldoluku oli 12 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

² Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

4.1 Yleiset suhdannenäkymät

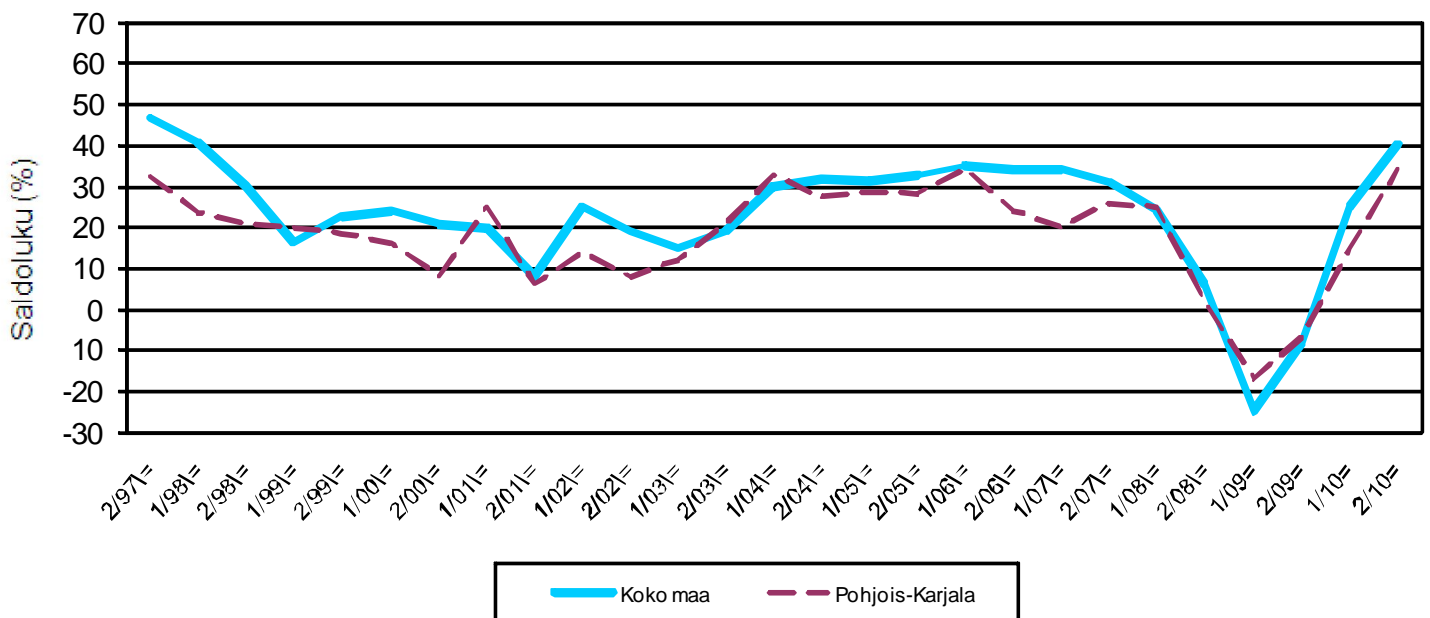
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	47	45	7	40
Pohjois-Karjala	40	53	7	34

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä nyt 40 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 7 prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen hieman heikkomat, kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/97 lähtien. Kevään 2010 tilanteeseen verrattuna ovat sekä Pohjois-Karjalassa että koko maassa suhdannenäkymät nousseet. Alueella nousua on tapahtunut koko maata hieman enemmän.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

4.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

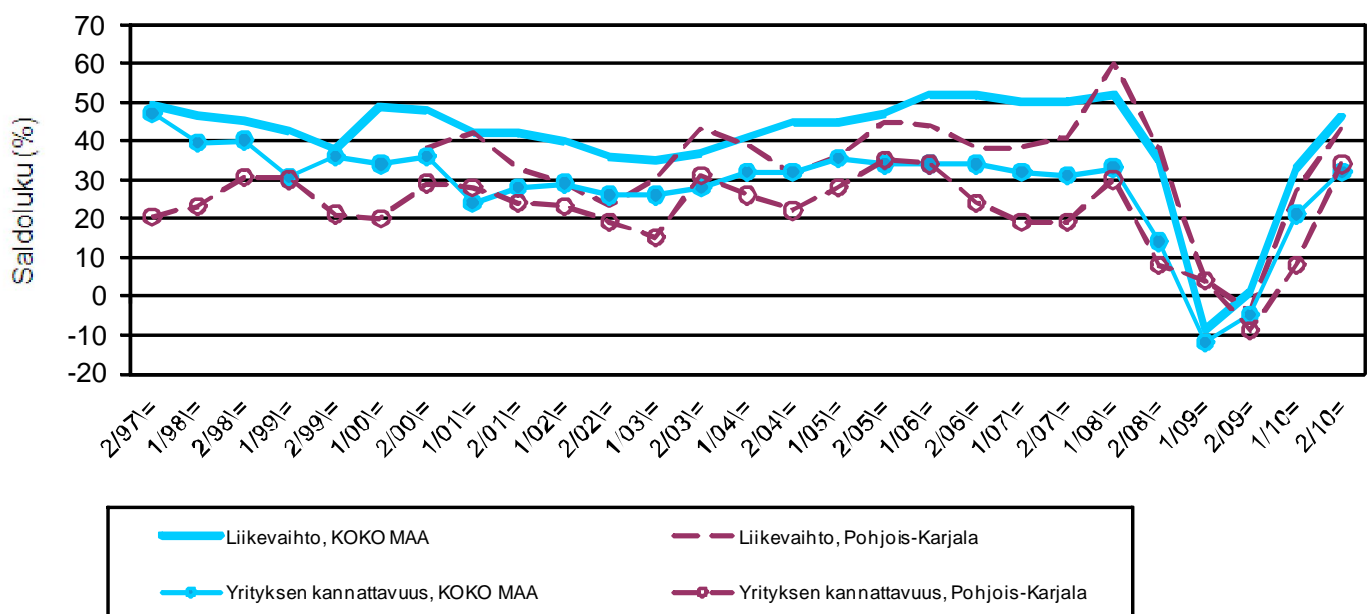
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	56	22	17	18	41	43	39	26
Yhtä suuri	34	63	73	73	50	45	53	65
Pienempi	10	15	10	9	9	12	8	10
Saldoluku (%)	46	7	8	9	31	32	31	16
Pohjois-Karjala								
Suurempi	51	18	12	6	39	42	37	17
Yhtä suuri	41	73	85	90	56	51	60	77
Pienempi	8	9	4	5	5	7	3	7
Saldoluku (%)	43	9	8	1	34	34	34	10

Koko maan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisemmat kevääseen 2010 verrattuna. Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Keväästä 2010 Pohjois-Karjalassa ovat lähes kaikki tekijät parantuneet. Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä heikommät liikevaihdon, tuonnin arvon ja tuotekehityspanosten osatekijöiden osalta.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 2/97 lähtien. Sekä liikevaihdon että kannattavuuden suhdannenäkymät ovat koko maassa ja alueella nousseet kevään 2010 kyselyyn verrattuna.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

5 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

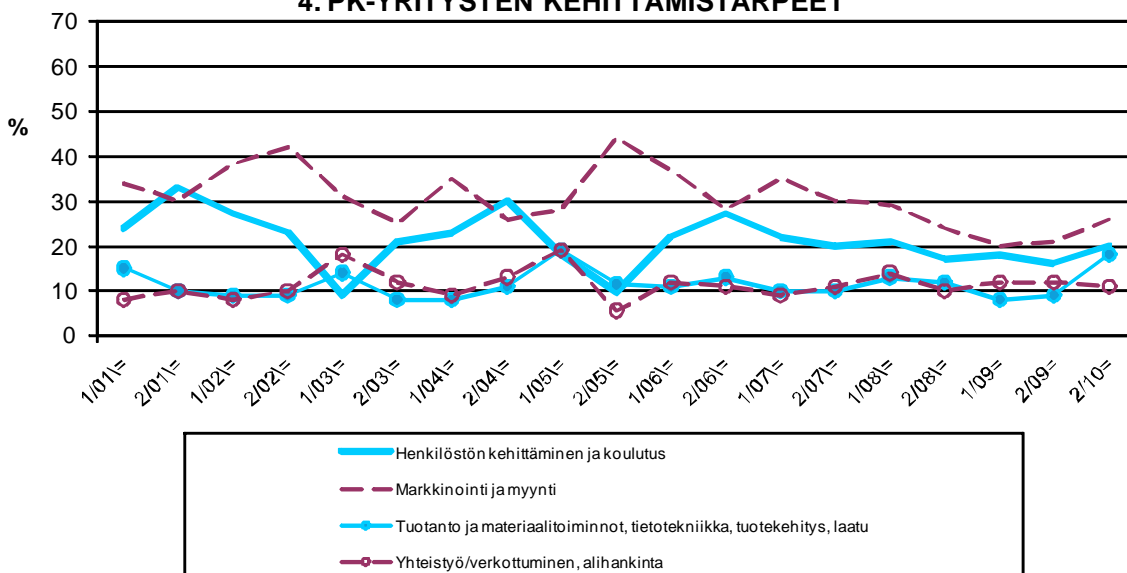
Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
Johtaminen	4	4
Yrityksen hallitustyöskentely	2	1
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	16	20
Markkinointi ja myynti	33	26
Vienti ja kansainvälistyminen	3	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	8	6
Tuotanto ja materiaalitoinnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	11	18
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	12	11
Ympäristö- ja muiden säädosvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	0
Ei kehittämistarvetta	9	11

Koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat melko samankaltaisia. Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan koko maan keskiarvon tavoin eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen sekä tuotantoon ja materiaalitointoihin. Pohjois-Karjalassa nähdään henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen liittyvän hieman enemmän kehittämistarvetta kuin koko maassa keskimäärin. Markkinoinnissa ja myynnissä koetaan puolestaan olevan alueella hieman vähemmän kehittämistarvetta kuin koko maassa keskimäärin.

Yhteistyöhön / verkottumiseen liittyvät kehittämistarpeet ovat hieman laskeneet Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten keskuudessa. Markkinointiin ja myyntiin, tuotantoon ja materiaalitointoihin sekä henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen liittyvät tarpeet ovat taas hieman nousseet.

4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

6 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN PAHIMMAT ESTEET

Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	4	3
byrokratia	1,9	1,5
työlainsäädäntö	0,7	0,0
työehtosopimukset	0,3	0,0
muu sääntely	1,5	1,5
KUSTANNUSTASO	10	9
verotus	2,1	0,8
palkkataso	1,8	2,3
työn sivukulut	4,0	2,3
muut tuotantokustannukset	1,9	3,8
KILPAILUTILANNE	14	18
kireä kilpailutilanne	9,4	11,5
markkinoiden liiallinen keskittyminen	1,4	1,5
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,7	0,0
markkinoita vääristävät tuet	0,0	0,0
harmaa talous, konkurssit jne.	1,0	0,0
kysynnän riittämättömyys	1,5	4,6
RAHOITUS	8	7
rahoituksen saatavuus	3,1	2,3
rahoituksen hinta	0,9	0,8
vakuuksien puute	3,7	3,8
RESURSSITEKIJÄT	17	15
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9,4	9,9
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0,9	0,0
toimitilat	1,4	2,3
koneet ja laitteet	0,7	0,0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	3,7	2,3
YLEINEN SUHDANNE- /TALOUSTILANNE	27	27
MUUT TEKIJÄT	7	8
EI VASTATTU	13	13

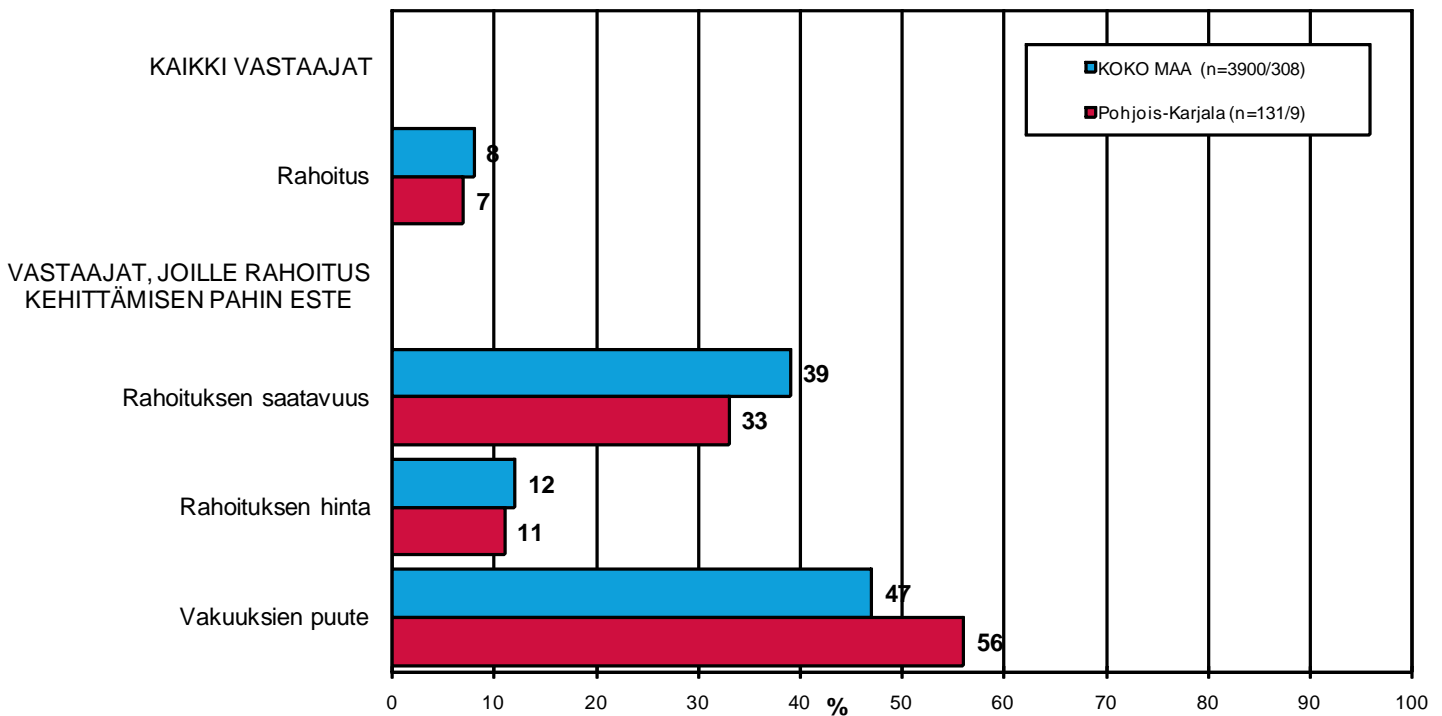
Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat yleiseen suhdanteeseen / taloustilanteeseen sekä kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Kilpailutilanteen tekijöistä erityisesti kireä kilpailutilanne sekä kysynnän riittämättömyys koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Yleinen suhdanne / taloustilanne sekä resurssitekijät koetaan puolestaan suurimmiksi kehittämisen esteiksi koko maassa keskimäärin. Kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät koetaan alueella hieman suuremmaksi kehittämisen esteiksi kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 7 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Vakuuksien puute on pahimpana esteenä 56 prosentilla, rahoituksen saatavuus 33 prosentilla ja rahoituksen hinta 11 prosentilla. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Pohjois-Karjalassa kaikki sekä kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitivät rahoitusta kokonaisuudessaan suurempana kehittämisen esteenä verrattuna syksyn 2009 tilanteeseen.

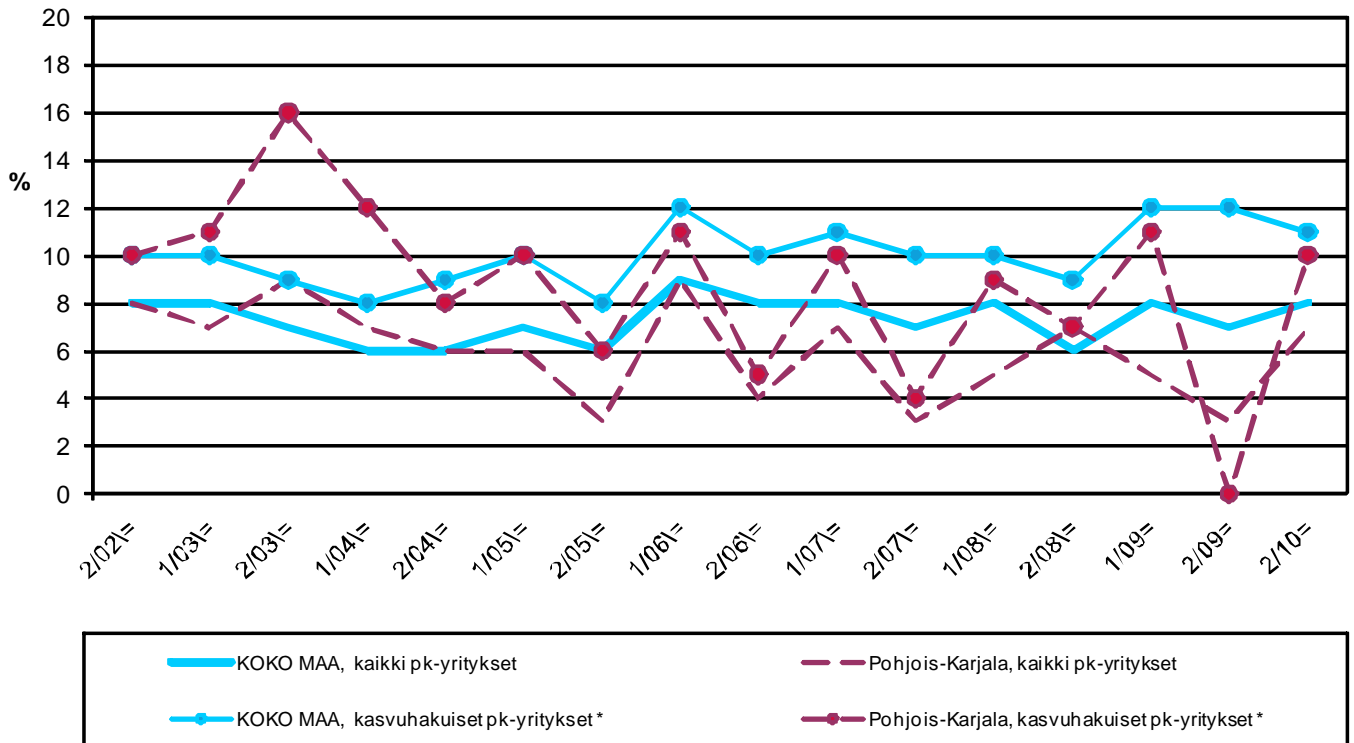
Koko maassa kaikki pk-yritykset pitivät rahoitusta nyt hieman suurempana esteenä verrattuna syksyn 2009 tilanteeseen. Kasvuhakuiset pk-yritykset kokevat rahoituksen hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi kuin syksyllä 2009.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus- n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

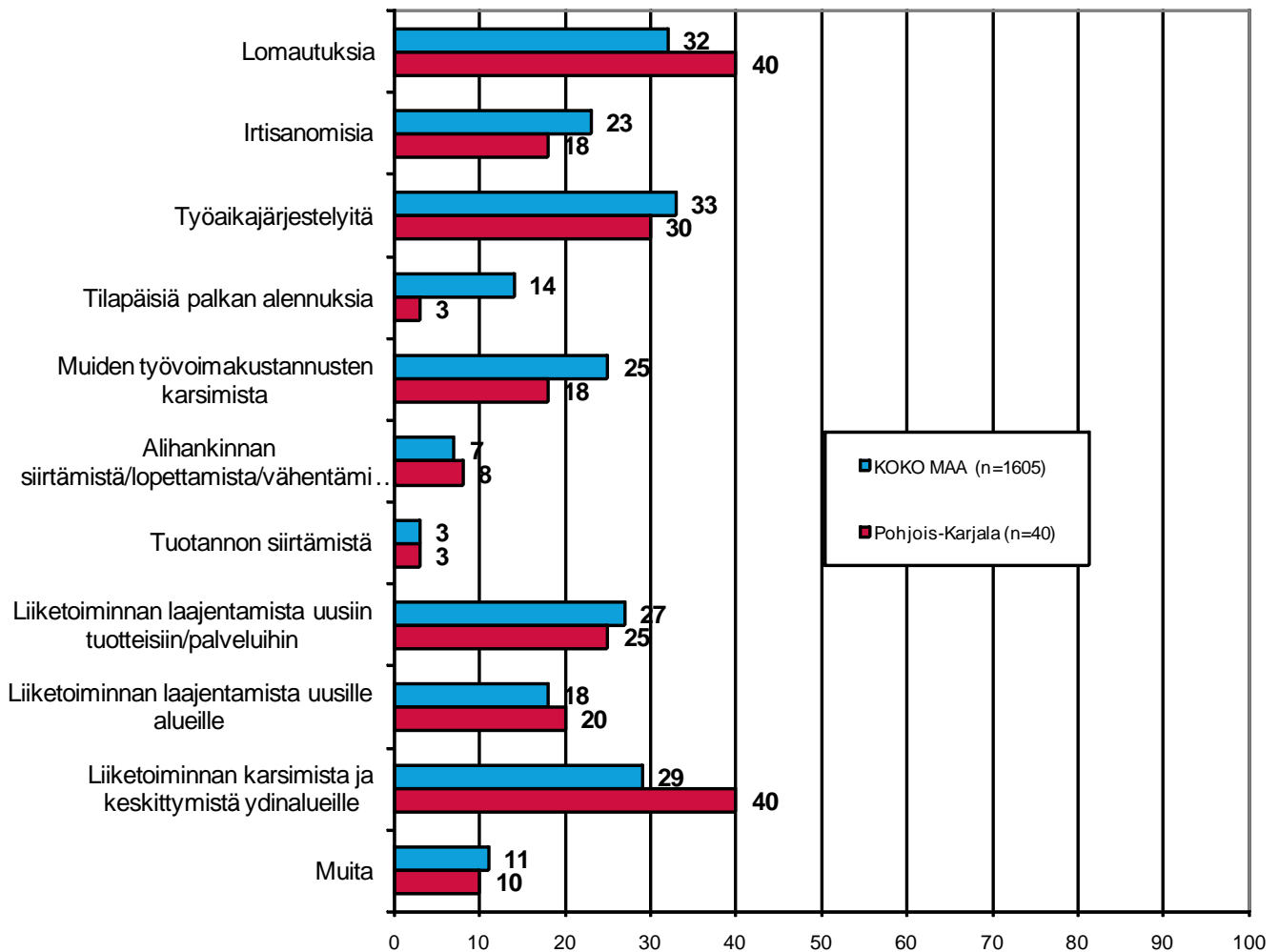
*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

7 SOPEUTTAMISTOIMET SUHDANNETILANTEEN VUOKSI

Koko maan pk-yrityksistä 39 prosenttia ja alueella 29 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi 7 prosenttia koko maan ja 4 prosenttia alueen pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

40 prosenttia alueen toimintaa sopeuttaneista / sopeuttamista suunnittelevista pk-yrityksistä on tehnyt / aikoo lomautuksia. Toiseksi eniten alueella on tehty / suunnitellaan tehtäväksi liiketoiminnan karsimista ja keskittymistä ydinalueille. Koko maan pk-yrityksissä eniten tehtyjä / suunniteltuja sopeuttamistoimia olivat lomautukset ja työaikajärjestelyt. Työaikajärjestelyitä on tehnyt / suunnittelee tekevänsä kolmasosa koko maan ja 30 prosenttia alueen vastanneista pk-yrityksistä.

6. MITÄ SOPEUTTAMISTOIMIA ON TEHTY/SUUNNITTEILLA n=on jo sopeuttanut, suunnittelee sopeuttamista

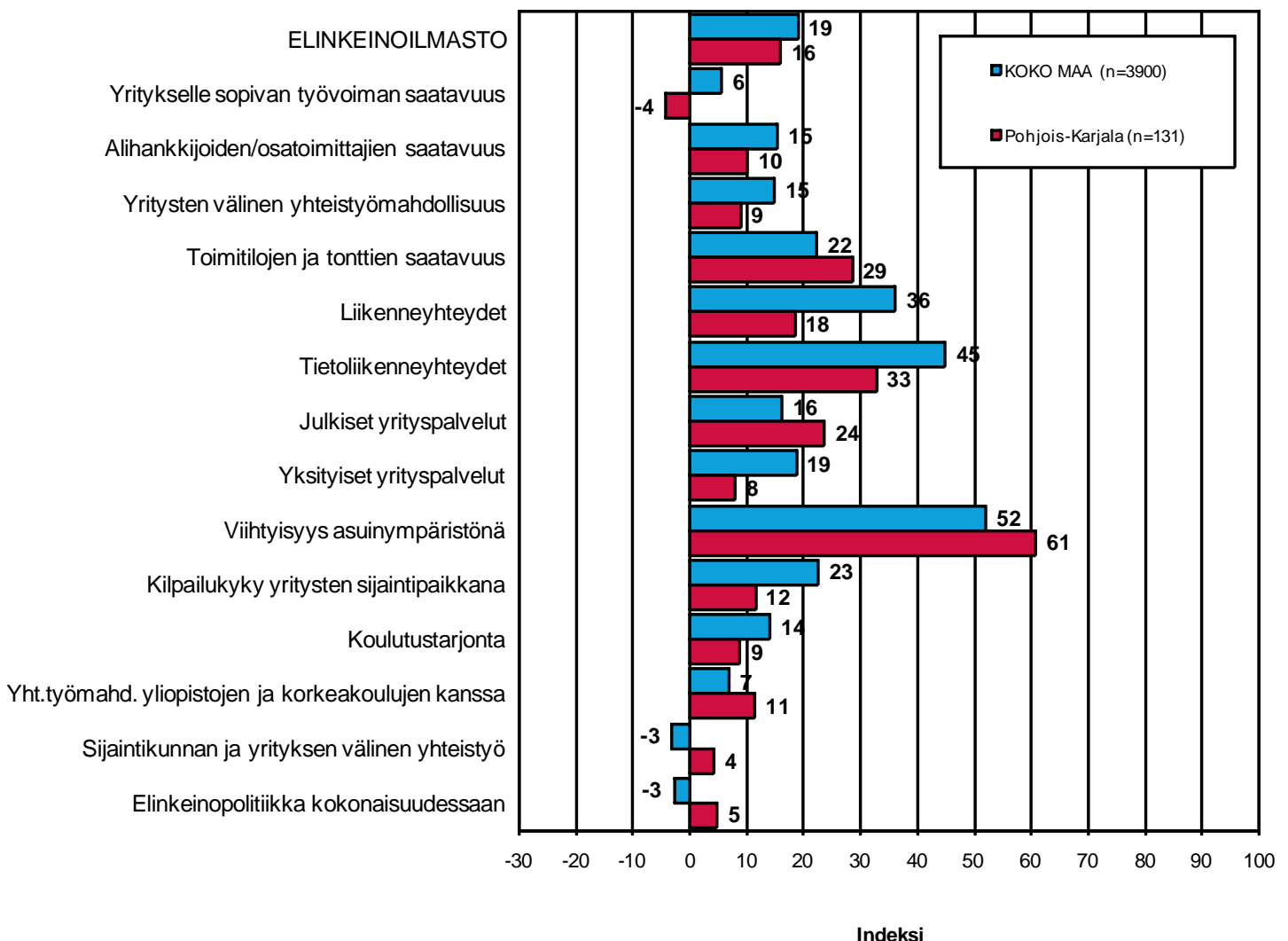
8 ELINKEINOILMASTO

Elinkeinoilmastoon elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Karjalassa edelleen hieman tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Pohjois-Karjalassa sijaitsevat pk-yritykset ovat edelleen alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä tietoliikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä alueella ollaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen, sijaintikunnan ja yritysten väliseen yhteistyöhön ja myös elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Pohjois-Karjalassa pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytyväisempiä muun muassa alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, julkisiin yrityspalveluihin sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen.

Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjois-Karjalassa pysynyt ennallaan. Koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on puolestaan parempi kuin keväällä 2010. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

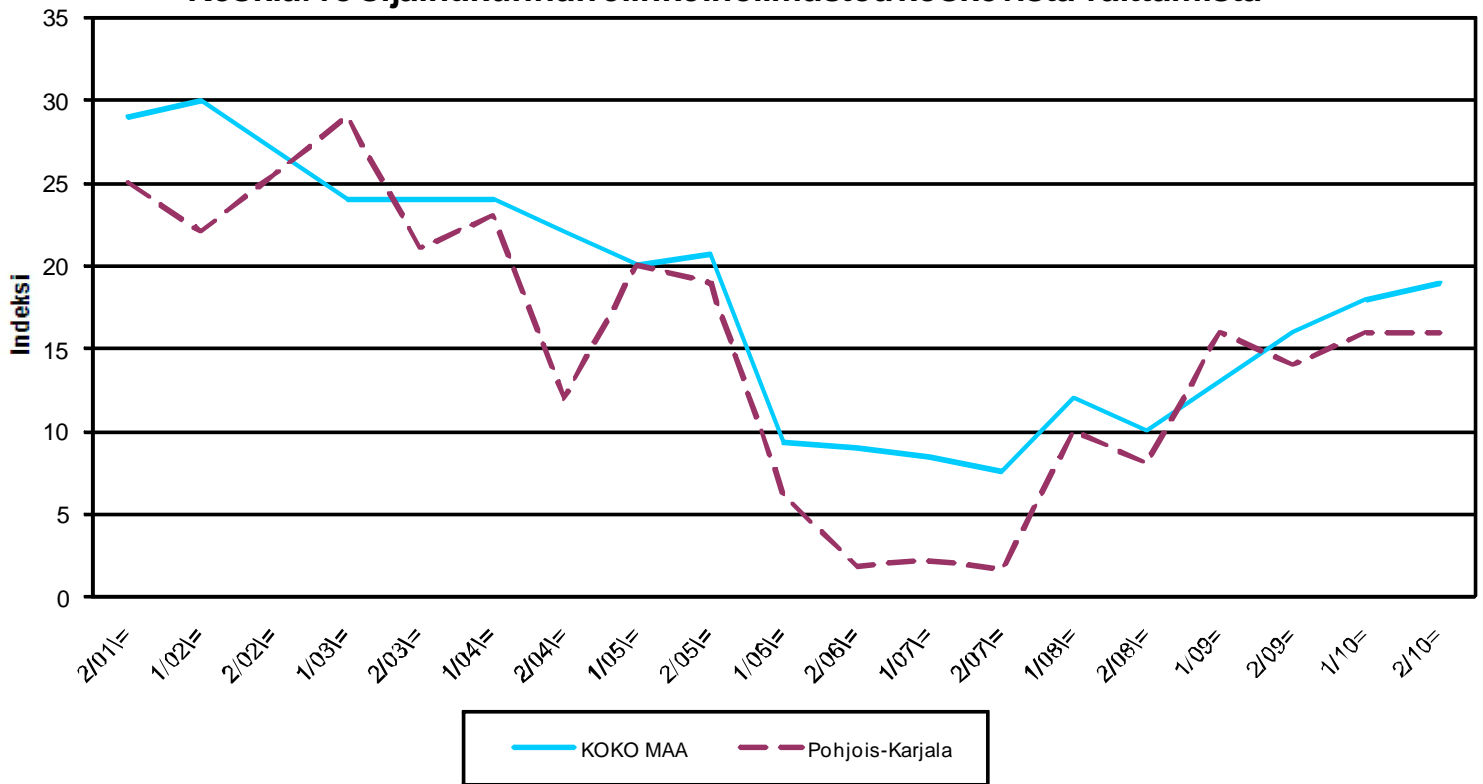
7.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

7.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoja koskevista väittämistä -

9 PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

Taulukko 4: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Pohjois- Karjala %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	9	7
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	41	40
Pyrimme säilyttämään asemamme	32	36
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	16	17
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pohjois-Karjalassa on edelleen suhteellisesti hieman vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana puolestaan ennakoi prosentti koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Karjalassa yhteensä 47 prosenttia ja koko maassa 51 prosenttia. Kasvuhakuisten yritysten osuus noussut Pohjois-Karjalassa, mutta laskenut koko maassa.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

-Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

10 SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSET

Taulukko 5: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	62	57
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	11	12
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	16	17
Ei osaa sanoa	12	13

Pohjois-Karjalan alueella noin kolmasosassa (30%) pk-yrityksestä on odotettavissa sukupolven- tai omistajanvaihdos lähimmän viiden vuoden aikana. Koko maan osalta sukupolven- tai omistajanvaihdosta ennakoiti yhteensä 27 prosenttia.

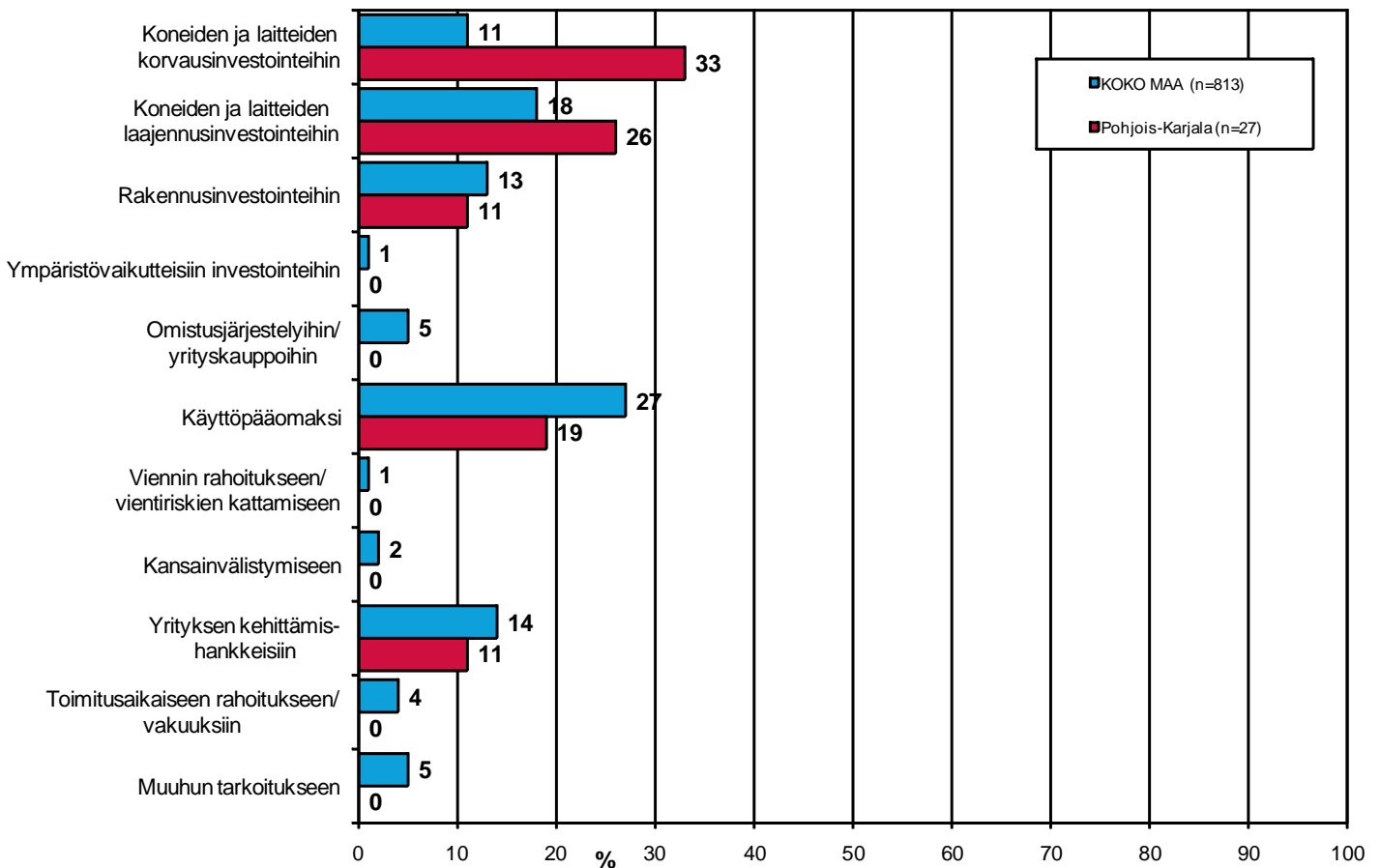
11 PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä 25 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana ja koko maassa näin oli tehnyt 30 prosenttia. Koko maan pk-yrityksistä 52 prosenttia oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta, kun alueella vastaava lukema on hieman suurempi, 53 prosenttia.

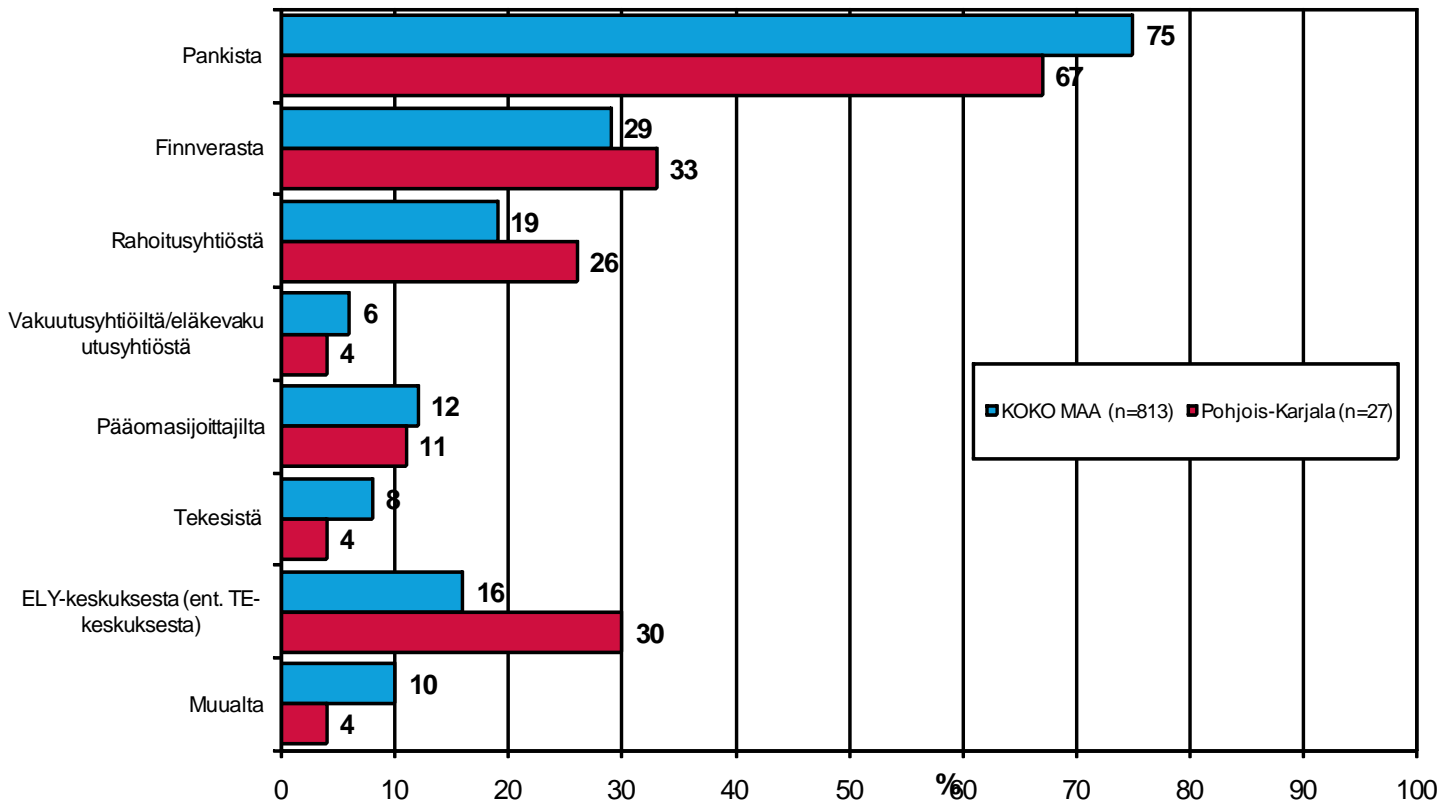
Koko maassa toimivista pk-yrityksistä noin joka neljäs (24%) aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Alueella rahoitusta aikoo ottaa 22 prosenttia. Finnveran suhdannelainaa / -takausta aikoo näistä yrityksistä hakea koko maan osalta 27 prosenttia ja alueella noin neljäsosa. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle pidetään alueella rahoituksen ottamista koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin ja -laajennusinvestointeihin.

Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (67%) tai Finnverasta (33%).

9. TÄRKEIN KÄYTTÖTARKOITUS ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE -Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta- n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

10. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA
-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta-
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

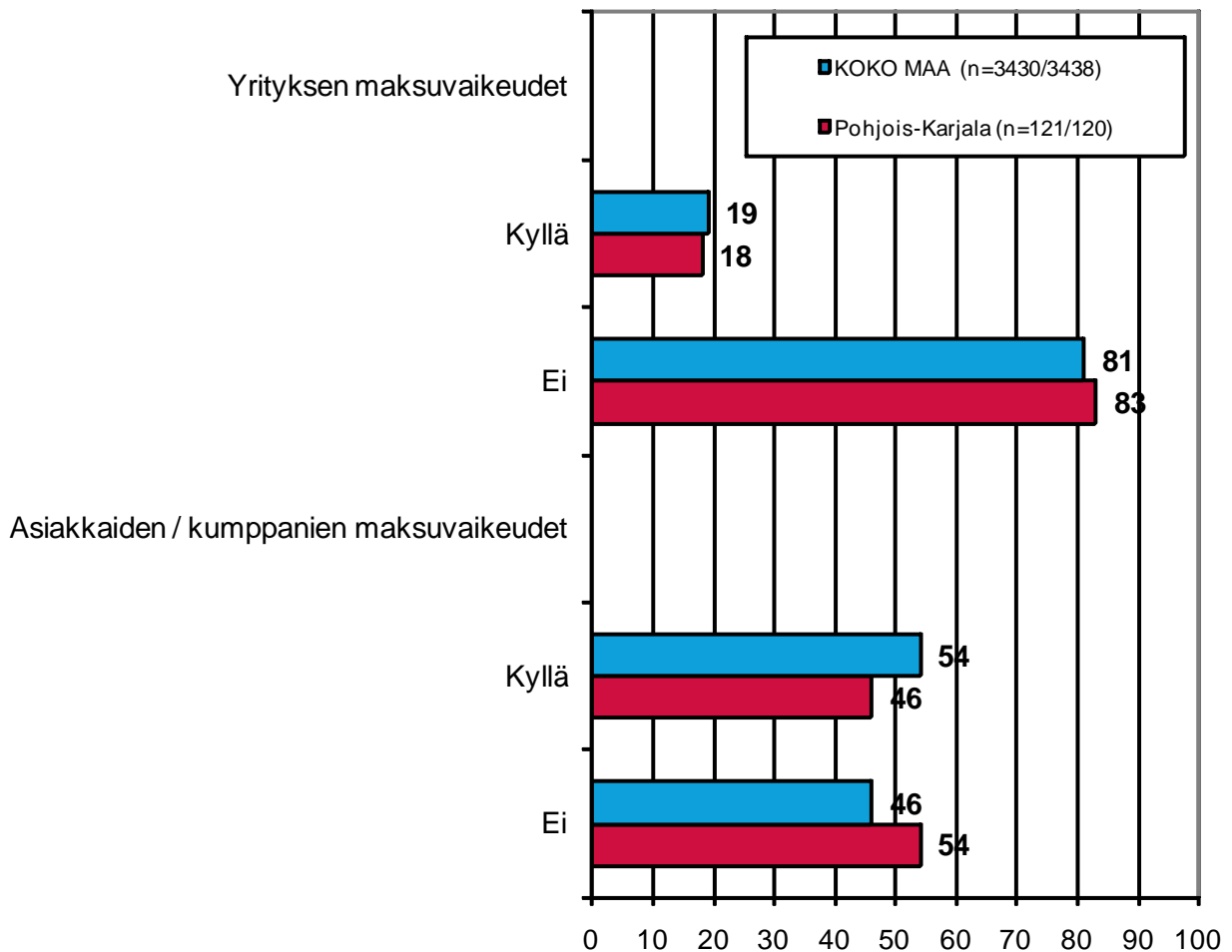
12 MAKSUVAIKEUDET JA -JÄRJESTELYT

Vajaa viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana.

Yli puolet koko maan ja vajaa puolet alueen pk-yrityksistä lisäksi ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Asiakkailta / kumppaneilla on ollut harvemmin maksuvaikeuksia Pohjois-Karjalassa kuin koko maassa keskimäärin.

61 prosenttia koko maan ja 62 prosenttia alueen niistä yrityksistä, jotka ilmoittavat asiakkailta / kumppaneilla olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana vuodentakaista enemmän.

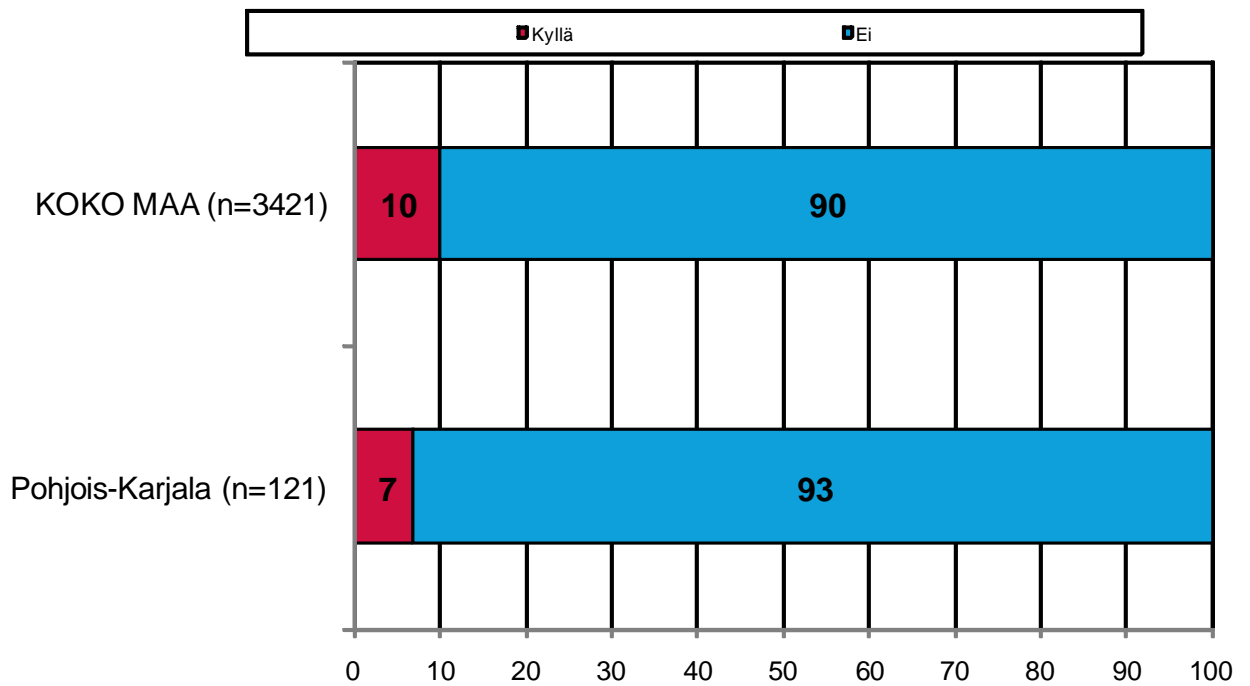
11. MAKSUVAIKEUDET YRITYKSELLÄ JA ASIAKKAILLA / KUMPPANEILLA n=kaikki vastaajat

Kymmenesosa koko maan ja 7 prosenttia alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että maksujärjestelyihin on ollut tarvetta verottajan kanssa viimeisen kuuden kuukauden aikana. Alueella on hieman harvemmin ollut tarvetta maksujärjestelyille verottajan kanssa kuin koko maassa keskimäärin.

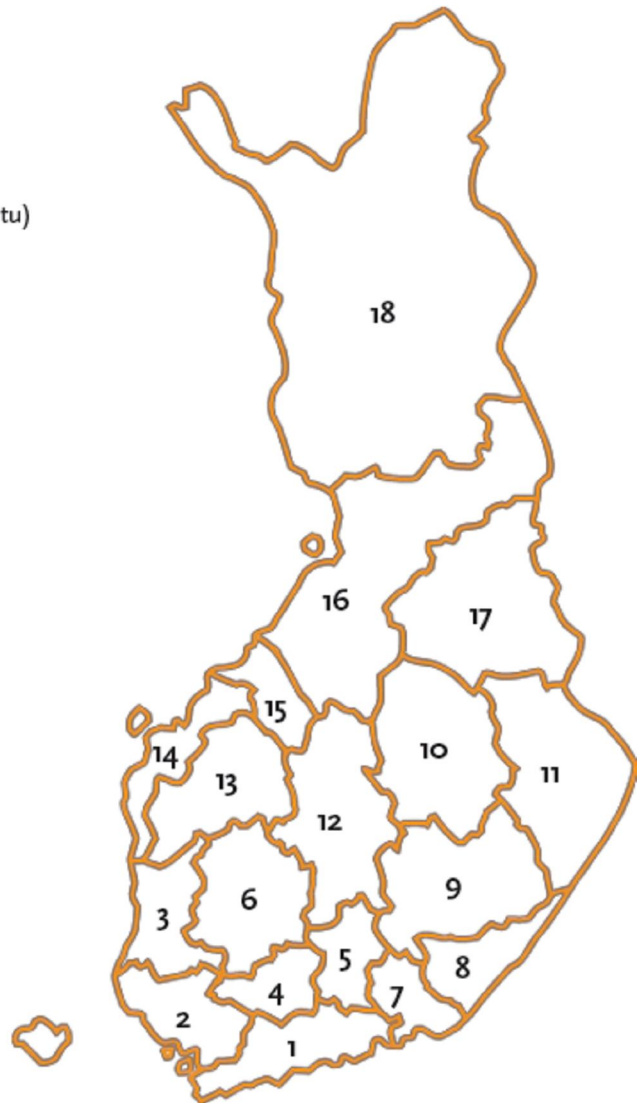
12. TARVE MAKSUJÄRJESTELYIHIN VEROTTAJAN KANSSA

n=kaikki vastaajat

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

Lisäksi tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle.

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin (06) 420 5000

Etelä-Savon Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 311

Helsingin Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/helsinki
puhelin 010 841 3020

Hämeen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/hame
puhelin (03) 682 1153

Kainuun Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin (06) 831 5292

Keski-Suomen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

Kymen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/kymi
puhelin (05) 544 3030

Lapin Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

Länsipohjan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/lansipohja
puhelin (016) 221 701

Pirkanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin (03) 251 6500

Pohjois-Karjalan Yrittäjät
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 010 470 7600

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin (08) 311 4677

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
Espoon Yrittäjät ry
puhelin 010 422 1400
Kauniaisten Yrittäjät ry,
Grankulla Företagare rf,
puhelin 010 420 6900
Vantaan Yrittäjät ry
puhelin (09) 823 7630

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin (06) 356 0800

Satakunnan Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/satakunta
puhelin (02) 634 9900

Savon Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/savo
puhelin (017) 368 0500

Uudenmaan Yrittäjät ry -
Nylands Företagare rf
www.yrittajat.fi/uusimaa
puhelin (09) 274 5420

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin (02) 275 7100

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
puhelin (09) 229 221
faksi (09) 2292 2810
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA OYJ:N JA ALUEKONTTOREIDEN YHTEYSTIEDOT

Aluekonttorit

Helsinki

Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
faksi 020 460 3401

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10
PL 8151, 96101 Rovaniemi
faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1–3, 60100 Seinäjoki
faksi 020 460 2399

Tampere

Hämeenkatu 9
PL 559, 33101 Tampere
faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
faksi 020 460 3849

Pietarin edustusto

Finnveran Pietarin edustusto Finnish-Russian Innovation Center

Business Center Apollo, office 500
Dobrolyubova Prospect 8
St. Petersburg 197198
Russia
puhelin +7 812 335 2234
faksi +7 812 335 2236

Pääkonttori

Finnvera Oyj

Helsinki

Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
faksi 020 460 3240

valtakunnan vaihde 020 460 11
www.finnvera.fi

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT

Etelä-Pohjanmaan ELY

Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki
puhelin 020 636 0030
www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

Etelä-Savon ELY

Mikonkatu 3 ja 5, PL 164, 50101 Mikkeli
puhelin 020 636 0120
www.ely-keskus.fi/etela-savo

Hämeen ELY

Rauhankatu 10, 15110 Lahti
Raatihuoneenkatu 11, 13100 Hämeenlinna
puhelin 020 636 0130
www.ely-keskus.fi/hame

Kaakkois-Suomen ELY

Salpausselänkatu 22, PL 1041, 45101 Kouvola
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 020 636 0090
www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

Kainuun ELY

Kalliokatu 4, PL 115, 87101 Kajaani
puhelin 020 636 0100
www.ely-keskus.fi/kainuu

Keski-Suomen ELY

Cygnaeuksenkatu 1, PL 250, 40101 Jyväskylä
puhelin 020 636 0040
www.ely-keskus.fi/keski-suomi

Lapin ELY

Ruokasenkatu 2, PL 8060, 96101 Rovaniemi
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 020 636 0010
www.ely-keskus.fi/lappi

Pirkanmaan ELY

Kauppakatu 4, PL 297, 33101 Tampere
puhelin 020 636 0050
www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

Pohjanmaan ELY

Hovioikeudenpuistikko 19A, PL 131, 65101 Vaasa
Ristirannankatu 1, PL 240, 67101 Kokkola
puhelin 020 636 0140
www.ely-keskus.fi/pohjanmaa

Pohjois-Karjalan ELY

Kauppakatu 40 B, PL 69, 80101 Joensuu
puhelin 020 636 0110
www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala

Pohjois-Pohjanmaan ELY

Viestikatu 1, PL 86, 90101 Oulu
puhelin 020 636 0020
www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

Pohjois-Savon ELY

Käsityökatu 41, PL 2000, 70101 Kuopio
puhelin 020 636 0080
www.ely-keskus.fi/pohjois-savo

Satakunnan ELY

Yrjönkatu 20, 28101 PORI
puhelin 020 636 0150
www.ely-keskus.fi/satakunta

Uudenmaan ELY

Maistraatinportti 2, 00240 Helsinki
puhelin 020 636 0070
www.ely-keskus.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen ELY

Ratapihankatu 36, PL 236, 20101 Turku
puhelin 020 636 0060
www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Työ- ja elinkeinoministeriö

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
puhelin 010 60 6000
www.tem.fi

Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Pohjois-Karjalan Yrittäjät
Kauppakatu 17 A, 80100 Joensuu
puhelin 010 470 7600
matti.vuojarvi@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
faksi 020 460 7220

Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
faksi 020 460 3240

Työ- ja elkeinoministeriö
Aleksanterinkatu 4
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
puhelin 010 606 000
faksi 09 1606 2166
www.tem.fi